

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
  - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
  - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 แผนปฏิบัติการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 169 แห่ง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 169 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,550 คน ในปีการศึกษา 2549

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการกำหนดโรงเรียนเป็นฐาน เปิดตารางของเครจซี่กับมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้ 118 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกผู้บริหาร 1 คน และครู 1 คน จากโรงเรียนจำนวน 118 แห่ง รวมทั้งสิ้น 236 คน จากนั้นจึงกำหนดเป็นอัตราส่วน ของกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายอำเภอ (ดังตาราง 1)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามรายอำเภอ

อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
				ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	
เมือง	50	50	1220	35	35	70
บางปะกง	30	30	354	22	22	44
บางน้ำเปรี้ยว	58	58	626	40	40	80
บ้านโพธิ์	31	31	350	21	21	42
รวม	169	169	2,550	118	118	236

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ เป็นแบบสอบถามของซีชอร์ และคนอื่นๆ (Seashore, et al.) ซึ่งเจริญ ทั้งทอง ได้แปลเป็นภาษาไทย และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามพร้อมกับได้ศึกษา ตำรา วารสาร เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รวม 10 ด้าน ดังนี้

- 1) การมุ่งงาน
- 2) การควบคุมการปฏิบัติงาน
- 3) การกำหนดเป้าหมาย
- 4) การแก้ปัญหา

- 5) ความสัมพันธ์กับผู้ได้บังคับบัญชา
- 6) อดติ
- 7) ความเอื้ออาทร
- 8) การมีส่วนร่วม
- 9) การตัดสินใจ
- 10) สมรรถภาพในการทำงาน

ลักษณะการตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพมากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพมาก
3	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพน้อย
1	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจากตำรา วารสาร เอกสาร ปัญหาการบริหารงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาพื้นฐาน และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาเครื่องมือของซีซอร์ และคนอื่นๆ (Seashore, et al.) ซึ่งเจริญ ทังทอง ได้แปลเป็นภาษาไทย และนำไปทดลองใช้ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 10 ด้าน

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ดี และถูกต้องจากหนังสือหลักการวิจัยทางการศึกษาของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2531, หน้า 146-162) เพื่อใช้เป็นแนวทางการเขียนแบบสอบถาม พร้อมกับกำหนดรูปแบบของเครื่องมือ

3) สร้างคำถามให้มีพอเหมาะ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ศึกษา

4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แนะนำ ปรับปรุง แก้ไข

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือประกอบไปด้วย การหาความเที่ยงตรง และการหาค่าความเชื่อมั่น

1) การหาความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้เทคนิค IOC (รายละเอียดภาคผนวก ก) และปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

(1) นายขงยุทธ	ทรัพย์เจริญ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
(2) นายอนุสินธุ์	รุ่งเดช	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
(3) นายมณฑล	ไตรรัตน์สิงห์กุล	หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
(4) นางสาววิริยะ	บุญยะนิวาสน์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
(5) นายสมศร	รุ่งเรือง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคอนทอง

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากผู้เชี่ยวชาญปรึกษาอาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการวิจัยผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 30 คน ครู จำนวน 30 คน (รายชื่อในภาคผนวก จ) และนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ภาคผนวก ฉ)

นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธี Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์อัลฟา” (α -Coefficient) (Cronbach, 1974, p. 76) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากสำนักงานประสานงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อดำเนินการแจกแบบสอบถาม พร้อมทั้งนำแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัย ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

3.3.2 ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 7 พฤศจิกายน 2549 ถึงวันที่ 19 มกราคม 2550

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามในแต่ละฉบับ และนำฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 229 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตอนที่ 2

3.4.2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ช่วยวิเคราะห์

3.4.3 ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

3.4.4 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติ และทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.4.5 ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยทดสอบสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ t - test แบบ Independent Group ในการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม

3.4.6 เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล มีเกณฑ์ ดังนี้ (กองวิจัยทางการศึกษา, 2545, หน้า 108)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.7 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถภาพในการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอเป็นความเรียง

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ความถี่ และร้อยละ

3.5.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.3 t - test แบบ Independent Group